

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียน โพนสิมอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียน โพนสิมอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 สามารถสรุปผลการวิจัยตามกลยุทธ์ของการดำเนินงานในแต่ละระยะ ได้ดังนี้

1. ผลจากศึกษาสภาพปัญหาด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียน โพนสิมอนุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยการสนทนากลุ่มกับผู้ร่วมวิจัย ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนยังมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยภาพรวมนักเรียนยังมีพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ได้แก่ มีบางส่วนทำลายทรัพย์สินของ โรงเรียน ขาดความเต็มใจในการช่วยเหลือผู้ปกครองรวมถึงครู การอาสาทำงานยังมุ่งผลตอบแทน การมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นยังมีน้อยเป็นส่วนใหญ่ เก็บของได้ไม่คืนเจ้าของ ทางโรงเรียนจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการมุ่งขจัดเคลือบมเพาะ แก่ปัญหา จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องหากระบวนการมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการดูแลรักษาความสะอาดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม และด้านที่มีการพัฒนาน้อยสุดคือ ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียน โพนสิมอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ แยกตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้คือด้านการดูแลรักษาความสะอาด นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ได้แก่ มีบางส่วนทำลายทรัพย์สินของ โรงเรียน ขาดความเต็มใจในการช่วยเหลือผู้ปกครองรวมถึงครู การอาสาทำงานยังมุ่งผลตอบแทน การมีน้ำใจแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นยังมีน้อยเป็นส่วนใหญ่ เก็บของได้ไม่คืนเจ้าของ ทางโรงเรียนจึงถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการมุ่งจัดกลาบบ่มเพาะแก้ปัญหาจึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องหากระบวนการมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องพอที่จะปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีลักษณะแห่งความเป็นผู้มีจิตสาธารณะซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย วิเศษชู (2554 : 155-164) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมชัยวิทยาคมผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมชัยวิทยาคม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม พฤติกรรมจิตสาธารณะที่ต้องรับการปรับปรุงและพัฒนา คือ การแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆและช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่นระดับปานกลาง การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ระดับปานกลาง การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจระดับปานกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ระดับปานกลาง การช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ ระดับดี การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเทิดศักดิ์ วันติยา (2551 : 59-60) ได้ศึกษา ผลการพัฒนาวิสัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเวียงป่าเป้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนก่อนการพัฒนาได้มีการพัฒนาอยู่ในระดับกลาง

2. การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยอาศัยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ครอบคลุมกรอบแนวคิดตามประเด็น3ด้าน คือ 1. ด้านการดูแลรักษาความสะอาดร่วมกัน 2. ด้านการดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวมและ 3. ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวมโดยใช้กลยุทธ์จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัยและความสามารถของนักเรียน ในอันที่จะได้ปฏิบัติได้ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมประกวดห้องเรียนน่าอยู่ กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับ

รับผิดชอบกิจกรรมบันทึกความดีกิจกรรมรู้จักใช้ รู้จักเก็บหลังจากการจัดกิจกรรมแล้ว ปรากฏว่านักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ดังจะเห็นได้จากผลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม

พฤติกรรมที่พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดีกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ในแต่ละกิจกรรม คือ กิจกรรมประกวดห้องเรียนน่าอยู่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดในห้องเรียนมากขึ้นทุกคนรับผิดชอบแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกันทำความสะอาดห้องเรียนโดยไม่เกี่ยงงานมีความภูมิใจในตนเองที่มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ใช้ฝึกทักษะในการดำรงชีวิต ปลูกฝังสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนรักความสะอาด ความมีระเบียบ ความอดทนอดกลั้น การมีส่วนร่วมในการทำงาน สร้างความสามัคคีในหมู่คณะเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขกิจกรรมบันทึกความดีเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดดีทำดีเกิดจิตสาธารณะ ดำเนินการโดยครูที่ปรึกษาได้ให้นักเรียนบันทึกความดีที่ตนเองได้กระทำตามภารกิจที่นักเรียนได้กระทำเบื้องต้นที่ควรกระทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นนอนจนกระทั่งเข้าอนทำงานกลายเป็นปกตินิสัยฝึกคุณธรรมพื้นฐานของการเป็นผู้นำนั่นก็คือวินัยขยันอดทนบันทึกงานสร้างสรรค์สังคมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการช่วยเหลือสังคมกิจกรรมรู้จักใช้ รู้จักเก็บ รู้จักเป็นกิจกรรมที่สร้างความตระหนักในการมีความรักมีความสามัคคีรู้จักเห็นอกเห็นใจรู้จักเอื้ออาทรต่อกันรอบข้างให้มีความสุขและช่วยเหลือสังคมได้อย่างเหมาะสมเมื่อมีโอกาสมีความตระหนักในการเคารพสิทธิการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเองและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถใช้ของส่วนรวมด้วยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหมาย วิเศษชู (2554 : 155-164) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนจ้อยชัยวิทยาคม ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนจ้อยชัยวิทยาคม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม พฤติกรรมจิตสาธารณะที่ต้องรับการปรับปรุงและพัฒนา คือ การแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่นระดับปานกลาง การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน ระดับปานกลาง การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจระดับปานกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ระดับปานกลาง การช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ ระดับดี การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชนและสังคมระดับดีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เทิดศักดิ์ วันธียา (2551 : 59-60) ได้ศึกษาผลการพัฒนานักเรียนโรงเรียนอนุบาลเวียงป่าเป้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนก่อนการพัฒนามีการพัฒนาอยู่ในระดับกลาง

2. การจัดกิจกรรมการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนโพนสิมอนุเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะโดยนำประเด็นปัญหาที่พบจากการสำรวจจากการศึกษาสภาพปัญหาในระยะที่ 1 โดยอาศัยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ครอบคลุมกรอบแนวคิดตามประเด็นที่คัดเลือกไว้ คือ 1. ด้านการดูแลรักษาความสะอาดร่วมกัน 2. ด้านการดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมและ 3. ด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม โดยอาศัยความร่วมมือจากครูประจำชั้น และผู้ปกครอง มาเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานพร้อมกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัยและความสามารถของนักเรียนในอันที่จะได้ปฏิบัติได้ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมประกวดห้องเรียนนำอยู่กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ กิจกรรมบันทึกความดีกิจกรรมรู้จักใช้ รู้จักเก็บ โดยการกำกับติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดจาก กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและ ในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมหากพบว่า เกิดปัญหาเกิดขึ้น ก็จะได้เอาปัญหานั้นๆ มาปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกันและผลจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าว ปรากฏว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับ ด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ดังจะเห็นได้จากการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรมพฤติกรรมพบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ดีกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ในแต่ละกิจกรรม คือมีการพัฒนามากกว่าก่อนการพัฒนาและด้านที่พัฒนามากที่สุดคือด้านที่ 1 การดูแลรักษาความสะอาดมีชุดกิจกรรม 2 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมการประกวดห้องเรียนนำอยู่กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ($\bar{X}$) 4.05 รองลงมาคือด้านที่ 2 ด้านการดูแลรักษาทรัพย์สินของส่วนรวมซึ่งมีชุดกิจกรรมคือรู้จักใช้ รู้จักเก็บมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.04 และด้านที่ 3 การเสียสละเพื่อส่วนรวมมีชุดกิจกรรมคือกิจกรรมบันทึกความดีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.97 เทิดศักดิ์ วันธียา (2551 : 59-60)พบว่ากิจกรรมปลูกฝังวินัยในกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการทำงานหมู่สี(เขตสะอาด) กิจกรรมคัดแยกขยะกิจกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะและกิจกรรมธนาคารขยะพฤติกรรมกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนหลังการพัฒนามีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษานิตยา พลโชติ (2551 : 121 - 124)ได้ศึกษาการพัฒนาเด็กด้านความสะอาด โรงเรียนเทศบาลหนองแวงประชาอุปถัมภ์ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น พบว่าการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมเข้ามากระตุ้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกที่ดีในการดูแลรักษาความสะอาด

ร่างกาย การแต่งกาย ตลอดจนความสะอาดของเขตบริเวณที่รับผิดชอบใน โรงเรียน นอกจากนั้น กิจกรรมที่จะใช้จะต้องมีการเชื่อมโยงกิจกรรม ที่ดำเนินการเพื่อติดตามพัฒนาการของนักเรียน ทั้งที่บ้านและทาง โรงเรียนจึงส่งผลให้สามารถติดตามแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาวินัยนักเรียน ด้าน ความสะอาดได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับผลการศึกษาโกวิทย์ พงษ์ภักดี (2553 : 58) ได้ ศึกษาผลการใช้โปรแกรมฝึกการคิดแบบ โยนิ โสมนสิการ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมฝึกการคิดแบบ โยนิ โสมนสิการ เพื่อพัฒนาจิต สาธารณะหลังการทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนทดลองและมีคะแนนจิตสาธารณะ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมหมาย วิเศษชู (2554 : 155-164) พบว่า 1) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียนโรงเรียนเมืองชัยวิทยาคมผลการวิจัยพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม พฤติกรรมจิตสาธารณะที่ต้องรับการปรับปรุงและพัฒนา คือ การ แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆและช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่นระดับปานกลาง การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน ระดับ ปานกลาง การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจระดับปานกลาง การเข้า ร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความ กระตือรือร้น ระดับปานกลาง การช่วยพ่อแม่ ครู ผู้ปกครองทำงานด้วยความเต็มใจ ระดับดี การเข้า ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชนและสังคมระดับดี 2) ผลการพัฒนากระบวนการ เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนเมืองชัยวิทยาคม อยู่ในระดับดี ซึ่งทุกพฤติกรรมบ่งชี้ การพัฒนาอยู่ระดับดีเรียงจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ การแบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สินและอื่นๆและช่วย แก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่นการดูแล รักษาสาธารณะสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็ม ใจ การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความเต็มใจ การช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงานด้วยความเต็มใจ การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียน ชุมชนและ สังคม และการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนแต่ละคนควรมีการขยายผลไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน โดยตรง และดำเนินการทั้ง สองภาคเรียนเพื่อทราบผลของการปฏิบัติโดยภาพรวมตลอดปีการศึกษา

1.2 โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็นนโยบายและแผนปฏิบัติการ ไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะเพื่อให้ครูผู้สอนแต่ละคน ได้นำไปสู่ การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

1.3 โรงเรียนควรประเมินผลการประเมินงานตามกิจกรรมการพัฒนานักเรียน ด้านจิตสาธารณะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อจะได้ทราบผลการพัฒนาและนำข้อมูล ไปสู่ การพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน

1.4 โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะ โดยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือชุมชน เพื่อปรากฏแนวทางของการเสริมสร้างที่ หลากหลายและทั่วถึงครอบคลุมนักเรียนทุกคน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะในด้านอื่นๆ เช่น ความประหยัด ความซื่อสัตย์

1.2 ควรวิจัยโดยใช้กลยุทธ์อื่นๆอีก เพื่อจะได้มีแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย ซึ่งเหมาะสมกับวัยและความสามารถด้านการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

1.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้านจิตสาธารณะแยกเป็นระดับชั้น